

zborovanju v Škofiji Loki, da iščejo zabave v kavarni, če tudi im je kot »naboli delavni« med učitelstvom kmalu za tem isti tovariš dajal pri kompetenci prednost pred starejšimi.

Združimo resno delo s prijetnim razvedrilom v tovariški družbi in ne bo izgovorov, tudi ne bomo v našem zborovanju videli le šole prostega dneva, ne pretveze za kupovanje in za obiske, tako, da je predsednik v zadregi, katera točka bi bila prva, da so vsi navzoči.

To je klic vam, ki ste res člani! V stanovski nezavednosti spečih ne kličemo, ker je vsak klic brezuspešen. Kdor ne brani svoje časti, svojega stanu in svojih interesov, vsega tega vrednoti. In to delajo poleg zaspancev tudi oni, ki im je vsak več, kot tovariš, vsako delo boli važno, kakor stanovsko.

Pa še nekaj tovarišev imamo, članov organizacije ne morem reči, dast prihajajo k zborovanjem. To so oni, ki na vse opomine društvenih blaginikov ostanejo gluhi. Seveda, če se čutijo tu in tam prikrašene, potem pa z batinami po organizaciji, ki ne ščiti dovolj svojih članov. Gospoda, naj nam ne bo odveč davek, toliko stanovske zavednosti si vendar ne bomo odrekli.

Pri nas se nekaterim že mesečna zborovanja prebogosta. Pogledimo v »Učit. Tov.«, največ društev zboruje mesečno, na ni to odveč njihovim članom, celo ne v Radovljanskem in Kamniškem okraju, ki sta vse boli razsežna, kakor kranjski. Priznati se mora, da je iz finančnih ozirov težko prihajati k zborovanjem tovarišem, ki so od središča tako oddaljeni, kakor so v Poljanski in Selski dolini. Ali ne bi bilo na mestu,

da ti pošlejo svojega namestnika, on bi potem ostal pri sestankih poročal vse naše sklepe. Sicer pa navadno tisti, ki doprinešajo največ žrtev, naimani godrnjajo. Da pa ne bo nezadovoljstva in se ustreže vsem, bodele danes sami odločili čas in kraj našega prihodnjega zborovanja.

Naše odbore seje so javne, vsak ima dostop, kogar zanima delo odbora, ki ste ga sami izvolili, zato pa je tudi prav, ako predsednik obvesti vse člane javno o njenih sklepah in ukrepih, kar zmore edino pri zborovanjih. Tudi kompetentna lista in ne razvrstitev ne sme biti tajnost. Kdo se zamore razburjati, ako je odbor ravnal, kakor veleval čut pravičnosti, torej ozira se na službena leta, družinske razmere in kvalifikacije. Torej nič za kulisami, kar ve naš predsednik in vsi odborniki, sme vedeti vsak član. Ako pa se vam zdi gospoda to naziranje predemokratično in ste mnenja, da odbor za tako objavo ni kompetenten, se oglašite in se bo ravnalo po vaši želji.

Končala bom! Ne vem kako ste sprejeli moje besede. Morda se zde marksizmu preostre, drugi enakomisleči se strinjajo z njimi. Pripravljena sem na vse. Umakniti ne morem nobene, prišle so iz prepone duše. Kakršni so moji nazori, tako sem vam jih podala.

Prosim Vas tovariši, tovarišice spoštljivo sami sebe pri naših zborovanjih, da dvignemo svoj stan, in z njim naš narod, za katerega delati je naša življenska dolžnost, da bodo naši potomci nekoč zaznali:

»Domovina po svojih učiteljih si postala velika!« M. Malenškova.

Kitajski učitelj.

Na Kitajskem žive učitelji v zelo bornih življenskih okoliščinah. Že mesta dobe težko, a tudi pozneje, ko so aktivni, se morajo boriti za naznami težkočami.

V zadnjem času poskušajo kitajsko šolo dvigniti. Zato je primoran učitelj, da skrbi za svojo nadahnjeno izobrazbo in si tako pridobi ugled pri starših in deci.

Vsi učitelji tudi iz južnih provinc in obmorskih pokrajin morajo znati narečje Pekinga, ki se od ostalih narečij razlikuje približno tako, kakor francosčina od angleščine. Razumevanje časopisja in modernih knjig pa posredujejo edino slovarji, katerih si na učitel ne more nabaviti.

Kitajska plača svoje učitelstvo zelo slabo: skala plačilnih razredov je še iz za predvojnih časov čepav se je življenje medtem mnogo podražilo. Vodie šol dobe mesečno 32—40 dolarjev, glavni učitelji 24—30 dolarjev, učitelji 12—24 dolarjev in pomožni učitelji 10—20 dolarjev. Učitelji literature, matematike in tujih jezikov so najboljše plačani, učitelji petja in telovadbe so najsibše plačani. Prejemki onih, ki so študirali v inozemstvu so višji od ostalih.

Da more učitelj živeti, je primoran poiskati si postranski zaslužek: nekateri trgujejo, drugi si iščejo sreče v igri.

Država svojemu učitelstvu ne daje pokolnine in ne priznava plačanih dopustov. Učitelj, ki si želi oddihati si mora poiskati namestnika, ki pa ga sam plačuje. Isto pravilo velja tudi za bolezen. Treba je v mladosti in zdravju pristediti od malenkostnega zaslužka tudi za bolezen in starost.

Ministrstvo prosvete se drži pri sprejemanju kandidatov v učiteljsko službo sledečega načela: Učitelj ne more postati 1. bivši kazmenec, 2. idio, 3. prevratni element, 4. svečenik.

Učitelstvo se disciplinira z ukorom in odpuščanjem, ki ga pa sme tudi občina izvršiti samovoljno in brez odobritve ministrstva.

Včasih se dogodi, da dobi učitelj v odlikovanje bronasto kolaino, ki pa nič ne nese.

Nekdaj je smel učitelj deco pretepati: sedaj je to prepovedano. V šoli stoji dve črni deski. Kdor se pregreši, tega ime pride na eno izmed desk. Ko je napisan trikrat, se ga zapiše na drugo in ako je še na tej tabli njegovo ime trikrat zabeleženo, se ga izključi. Vstopiti pa sme v drugo šolo. Napredek učencev se izkaže z redi: skala vsebuje sto pik. Najboljši red je 1.

Učiteljicam se godi slabše: prejemki so nižji od onih učiteljev. Vendar učiteljice z večjo vnemo delujejo v šoli: medtem ko reducira učitelj šolsko delo le na najnujnejše, da mu preostane čas za drugo, kar mu prinaša materialen dobiček.

Kitajci so praznoverni: po cestah se na vsak korak srečuje »preroke« in vedeževalke, katerim si ne hodi samo priprosto ljudstvo po srečo in dober svet, temveč tudi intelektualci. Kandidati si pred izpitolom pride po svet in celo učitelji povprašujejo pri teh ljudeh po svojih ali drugih skrbih in težnjah.

Kitajci verujejo da prebivajo v zemlji demoni: in ne mine ura, v kateri so se razmišljala geološka dejstva, ne da bi se spomnili tudi demonov.

Velika mesta imajo lepe šolske stavbe, zidane po evropskem vzorcu. Na deželi pa se vrši nauk v kočah ali starih templjih. Na strehah stoje kipi lokostrelcev, ki naj poslopije in učenca varujejo pred hudobnimi duhovi.

Učitelj bo v botanični uri prav brezhibno in po modernih načelih podajal morfologijo rastlin, a ko bo prišel do korenice Ginseng ne bo pozabil omeniti, da se more z njeno pomočjo oživljati mrtve. In isto bo trdil v zoološki uri, ko bo govor o jelenovem rogovi. Kako naj vcepi deci najenostavnejše pojme o zdravstvu, ko prinaša ta že od doma globoko vkoreninjene, krive predsodke, n. pr. blato varuje bolezn!

Že teh par primerov kaže, kako globoko tiči kitajski učitelj še celo tisti, ki je študiral na evropskih učiliščih, praznovernemu miljeu.

„Nad 50 milijonov esperantistov ...“

Da se resnica prav spozna... Gosp. O. Avsec, tajnik esp. kluba v Ljubljani trdi v 19. številki »Učit. Tov.«, da se cenj danes preko 50 milijonov esperantistov. Taka armada pa zmore en sam tedenski list »Heroldo de Esperanto«!

Pred nedolгим je začel izhajati dvakrat na teden, pa je moral kmalu opustiti ta poizkus, imel je gotovo »preveč« naročnikov! Založnik Rudolf Mosse nabira že od leta 1906, subskribente na »Tutmonda literaturo«, do danes pa jih še ni nabral niti 10.000 recit deset tisoč! Iz tega se vidi, da šteje Esperanto svoje pri-

staše v kvadratih! To ni šala, ampak istina, ki jo je trdil esperantist dr. A. Vogt sam v odprtem listu (gl. »Weltsprache Ido«, Nr. 3, 1926!) ter dostavil, da smatra vsakega, ki je simpatizira z idejo mednarodnega jezika, že za esperantista. Približno tako: Francozi so naši prijatelji: potemtakem je danes Slovencev za okroglo 50 milijonov več in jutri...? Esperantska logika! Tudi Radio že trobi Esp-o v svet, samo ne vprašajte, kdo da posluša!

Ne le »Slovan« Zamenhof, marveč še mnogi drugi so si stekli neveljavih zaslug za popularizacijo ideje mednarod-

nega jezika. Izumitelji drugih idiomov, ki so izšli pred in po Esp-u, in popravitelji Esp-a so seveda sami nevoščljivi in sovragi Slovanstva! Je to prav ceneno bomo orožje za — maso! Ido res nima »slovanske duše«, ampak — če mora za nekaterike že vsaka reč kako dušo imeti — občečloveško; pri Idu tudi ni prostora za katerikoli šovinizem.

Manjka mu tudi »interna sveta ideja«, ki obstoja menda v tem, da se dejstva pretirava in resnica potvarja. »Svet« je tudi Espo sam, o katerem nihče ne sme slabo govoriti ali se ob mega obregavati! Zamenhof sam je izdal »Fundamento de Esperanto«, nekako sveto pismo esp-istov, čigar nauki so nedotakljivi. Vse diši po veroustanovitelskih zapovedih!

Esperantisti se smatrajo tudi za posebno nacio, ki goji svoj imperializem s tem, da so se oprijeli gesla, da sme postati mednarodni jezik le Esp-o, pa noben drug idiom! Od tod tista gonja proti »Delegaciji« za uvedbo mednarodnega jezika, ki se je »predzrnila« predlagati reforme za Esp-o. Esperantisti tudi prežijo na dnevno časopisje, da bi ne črhnilo besede o Idu.

Sedaj dovolite še nekaj primerov, da vidimo »pavie perie«! Sl. Starim, bolnim in ubogim delavcem so prepovedali prositičiti. Espo: Al malunai mal-salai kaj malriči laboristoj oni malper-

mesis petadi. Ido: Al olda, malada e povra laboristi on interdiktis mendikar. Sl.: Ve li ona vse? Esp.: Ĉu ŝi sojas ĉion? I.: Kad el savas omno? Sl.: Se li ono (za angleški »it«) nahaŭ novsod? E.: Ĉu dži trovizdas ĉie? (Fonetika!) I.: Kad ol trovasas omnube? Sl.: Prej sem kupoval vse takšno blago, ki ga vidimo na tukaŝnem tru, v inozemstvu. E.: Antaŭe mi aĉetadŝ ĉiun tian komercaĉojn kiun oni vidas sur ĉi-tia placo en eksterlando. I.: Antea me kompris omna tala vari, quin on vidas sur hika placo, en exterlando. Sl. Danes se peliem v Hoče. Ptui in Srediŝce, intri pa v Celie in Zagreb. E.: Hodiaŭ mi veturas Hoĉon. Ptuijon kaj Srediŝĉon, sed morgau Celion kaj Zagrebon. I.: Cadie me vehas a Hoče. Ptui ed Srediŝĉe, ma morga a Celie ed Zagreb.

Naj zadostujejo te esperantske »cvetke« iz vsakdanje konverzacie! Kogar mičejo »milioni« (materializma je dovolj!) in nada, da bo »blagozlasni« Espo kedaj obče rablien in govorien celo od otrok in varjancev, naj se ga le navdušeno uči, kdor na ceni perfektnost in splošno uporabnost jezika, bo ravnal drugače.

O bč a ideja Espo bo gotovo ostala, pač oblika starega oziroma primitivnega Esp-a se bo predruĝila, ker zahteva to zakon — napredka!

I. Kovačič.

Poziv vsem okrajnim učiteljskim društvom!

Po sklepu seje ožjega sosveta z dne 8. maja 1926 se vrši letošnja pokrajinska skupščina v zmislu čl. 18. pravil UJU, dne 17. in 18. julija v Celju. Pozivamo okrajna društva in posameznike, da prijavijo teme in referente, ki bodo poročali na skupščini.

Naslove z navedbo referentov je poslati najkasneje do 31. maja t. l. poverjeništvu. Prijave referata pošljejo lahko tudi posamezni člani direktno poverjeništvu.

UJU poverjeništvu Ljubljana.

Anton Gnus,
poverjenik.

Josip Lapajne,
tajnik.

Splošne vesti.

GLAVNA SKUPŠČINA IN KONGRES UJU.

Udruženje Jugoslovenskog Učitelstva v Beogradu nam sporoča:

Vsled sklepa izvršnega odbora UJU z dne 17. aprila in 8. maja t. l. se vrši VI. glavna skupščina in III. kongres Udruženja Jugoslov. Učitelstva dne 8., 9. in 10. avgusta v Beogradu.

Na dnevnem redu sta med drugim sledeči dve točki:

1. Naša organizacija. Referat o osnovnih idejah in principih, na katerih mora sloneti naša organizacija in po katerih naj se sestavi nova pravila UJU v tekočem letu, ako jih sprejme skupščina.

2. Prosvetna politika poslednjih let.

Ko Vas o tem obveščamo Vas prosimo, da pridno zbirate članarino in potrebne podatke o Vaših okrajnih učiteljskih društvih tako, da nam jih pošljete urejene najkasneje do 1. julija 1926, in če jih ne moremo priobčiti v letošnjem poročilu Glavnega odbora.

Beograd, dne 18. maja 1926

Tajnik: Predsednik:

Jov. Milijević i. r. Pero Vuksanović i. r.

Opomba: Delegate za glavno skupščino opozarjamo da se pripravijo za razpravo v obeh navedenih vprašanjih. Društva prosimo, da čim prej poravnajo članarino do 30. junija t. l. in vse zaostanke za nazaj in da takoj vpošljejo »Letna poročila«, da lahko pripravimo poročilo za pokrajinsko skupščino in Glavni odbor. — UJU Pov. Ljubljana.

— Izvršni odbor UJU je bil pri gosp. ministru prosvete M. Trifunoviću dne 19.

t. m. in je v prvi vrsti zahteval, da se ustavi in popravi pomeščanja učitelstva na Hrvatskem in v Slavoniji. Posebno se je zavzel za slučaj tov. Blaža Štetića, G. ministar je izjavil, da bo upošteval pritožbe. — »Narodna Prosveta« pripominja k temu: »Obzlučimo, da so ta pomeščanja rezultat osvete enega dela učitelstva okoli Savez Hrvatskih Učiteljskih Društev proti ogromnemu delu učitelstva, ki je pristopilo v UJU.« »Narodna Prosveta« apelira na člane Sav. Hrv. Učit. Dr., da naj ne konjelo in poglabljajo jeza med njimi in člani UJU, ker je v njihovem lastnem interesu, da se pri vsaki izpremambi vlade in režima ne vrše osebne osvete učitelstva širom Hrvatske in Slavonije. — V tem

pogledu je jasno razvidno, da bo osveta med učitelstvom prenehala šele tedaj, kadar se učitelstvo samo otrese vsilivega vpliva učiteljev partizanov.

— Tovariši in tovarišice, ki so vložili(-e) prošnje za državljanstvo, a ga še niso dobili(-e) naj sporoče poverjeništvu, kje in katerega dne so vložili(-e) prošnje za državljanstvo in eventualne druge podatke. Rok do 5. junija t. l.

— Društvene blaginike opozarjamo, da se mora nanašati statistika članstva, ki jo je navesti v poslanem »letnem poročilu« na stanje članstva po 1. juniju, velja na do 30. junija t. l. V tem seznamu je torej navesti kot četrtletne člane take, ki so izstopili ali pristopili 1. aprila t. l. Seznam je smatrati kot polleten, zato je izpolniti samo rubriko »polletni člani« in »četrtletni člani«.

— Učiteljska nameščenja in pomeščenja pred sodiščem. 18. t. m. se je vršila pred sodiščem tiskovna pravda proti »Narodnemu Dnevniku«, ker je bičal svoječasni prosvetni režim. Glavna os razprave so učiteljska nameščenja in pomeščenja po čl. 71. čn. zak. K razpravi se še povrnemo. Razprava je bila preložena zaradi zasliševanja novih prič in uogleda v uradne akte.

— Kakor poročajo dnevni listi, je urejeno vprašanje izplačila prejemkov nadzornikom in uradništvu pri prosvetnih oddelkih v Mariboru in Ljubljani.

— Odkritje spominske plošče pokojnemu nadučitelju Ivanu Strelcu pri Sv. Andražu v Slov. gorah. V letih Slovenskih gorah pri Sv. Andražu je učiteljeval nad 20 let velezaslužni daleč na okrog znani šolnik Ivan Strelec. Kdo ga ni poznal? Med Muro in Dravo znan med ljudstvom in učitelstvom, priljubljen kot dober vzgojitelj, izvrsten pevec, zabaven družabnik, ljub in blag voditelj vnet za povzdigo omike in izobrazbe otrok in dorastlih. V znak hvaležnosti mu uo-

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovskih in industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS o vse informacije so valkdar točne izjorne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus